

OCENE – POROČILA

KAR NI POVEDANO Z BESEDAMI, JE PRIKAZANO Z ANIMACIJO

Ela Peroci: *Muca Copatarica*, režija Rok Predin, scenarij Andrej Predin, produkcija in koprodukcija Staragara in Radiotelevizija Slovenija, premiera 7. 6. 2024

Čeprav je *Muca Copatarica* stara že skoraj sedemdeset let (prvič je izšla leta 1957), njena pravljica čarobnost ni prav nič obledela. Prav nasprotno – nove in nove generacije otrok se ob njej ne učijo le redoljubnega pospravljanja svojih copatk, ampak širijo tudi svojo domišljijo in nenazadnje spoznavajo bogato dediščino slovenskih pravljič. Poseben čar so nežno poučni zgodbici pisateljice, novinarke, urednice in pedagoginje Ele Peroci že ob drugem natisu leta 1963 dale čudovite ilustracije Ančke Gošnik Godec in prav te so bile odločilne za nastanek novega slovenskega kratkega animiranega filma produkcijske hiše Staragara *Muca Copatarica*.

»Spoj tega besedila in te Ančkine likovnosti je nekaj čarobnega. Zaradi tega se mi je zmeraj zdelo, da risbice kar kličejo po animaciji,« je glavni razlog za animirano ožvitev te legendarne in skorajda že ponarodele pravljič razkril režiser Rok Predin. Naloge se je lotil s pomočjo računalniške tehnike, ki pomaga ohranjati kar najbolj originalno slikovno podobo literarne predloge, čeprav – in na to opozarja tudi Predin – likovna podoba risanke seveda ni in ne more biti enaka knjižni. Pred gledalci tako v

čudovitih mehkih jesenskih tonih oživi »majhna vas z majhnimi belimi hišami z rdečimi strehami in zelenimi polkni«, v katerih živijo razigrani otroci, ki dneve preživljajo na dvoriščih in igriščih, zvečer pa veseli in utrujeni pozabijo pospraviti svoje copatke. Ko jih nato zjutraj nikjer ne najdejo, jih prešine, da jih je lahko odnesla edinole skrivnostna *Muca Copatarica* ...

Vrhunec animacije, v kateri bi bil vsak kader lahko ilustracija zase, je seveda bela muca z velikimi rumenimi očmi v izrazito topli in skrbni interpretaciji gledališke in filmske igralka Silve Čušin. Očaranost bosonogih otrok, ko po dolgem in napornem iskanju končno vendarle najdejo Mucin dom, se s spretnostjo dovršene animacije prelije tudi med najmlajše gledalce v zatemnjeni kinodvorani, *Muca Copatarica* s svojim mehkim in puhastim kožuščkom pa kar kliče po objemu, tako resnična se zdi na trenutke. Kljub izjemni mehkobi, slikovitim barvnim in natančno izrisanim detajlom pa risanka nikakor ni niti blizu kiča ali izumetničenosti. Tako v upodobitvi narave kot tudi posameznih likov, še posebej številnih otrok, se ohranja prepoznaven, hudomušen in natančno domišljen slog Ančke Gošnik Godec, v katerem je veliko prostora za etnografske podrobnosti in prav nič za poudarjeno sladkobnost, tako značilno za številne trenutno popularne animirane uspešnice. Roku Predinu, ki je legendarno pravljičico na veliko platno skrbno prenašal kar dobro leto in pol, se je uspelo izogniti vsem pastem računalniške animacije in

v ravno pravi meri oživiti preteklost, da bo pri najmlajših vzbudila zanimanje, pri starejših gledalcih pa nežno nostalgijo na neke počasnejše čase. Nostalgичno vzdušje vzbujata tudi grafična in glasbena oprema – tako uvodna špica kot predvsem končna pesem *Tu pri nas v mali vasi* Boruta Lesjaka sta namreč izposojeni iz glasbene pravljice *Muca Copatarica* (Založništvo tržaškega tiska, 1984), ki so jo premnoge generacije znova in znova poslušale na danes skorajda povsem nepoznatih kasetofonih.

Poleg Silve Čušin v filmu slišimo tudi kopico otrok, ki s svojo neposrednostjo in nenarejenostjo prispevajo k naravnemu vzdušju in uspešno nadaljujejo tradicijo slovenskih zvočnih pravljic iz osemdesetih let.

Scenarist Andrej Predin je knjižno besedilo pravljice nekoliko okrajšal, kar se pozna tudi na dolžini kratkega filma, ki je skoraj štiri minute krajši od zgoraj omenjenega zvočnega posnetka, s čimer pa zgodbi sami ni prav nič odvzeto, prej nasprotno. Kar ni povedano z besedami, je namreč prikazano z animacijo, s čimer so se ustvarjalci spretno izognili nepotrebnemu podvajanju informacij in je več prostora namenjenega prosti domišljiji mladih gledalcev. Risanka, čeprav seveda v skladu s knjižno predlogo poučno spodbuja k redoljubju, niti za trenutek ne izzveni pokroviteljsko ali očitno didaktično in tudi ne poskuša otrokom zaradi izginulih copatk zbujati slabe vesti. »Ne pišem za otroke, pišem otrokom in tako se z njimi pogovarjam,« je nekoč o svojem delu za najmlajše povedala Ela Peroci in tega načela so se držali tudi ustvarjalci animiranega filma *Muca Copatarica* ter mladim gledalcem ponudili risanko, o kateri bodo sami in ob spodbudi starejših lahko še dolgo razmišljali. Film je namenjen vsem starejšim od treh let in bo v kinematografe pospremljen s pedagoškim gradivom za

strokovne delavce vrtcev in prve triade osnovnih šol, s čimer bo pomembno prispeval tako k filmski vzgoji najmlajših kot tudi k malo drugačnemu vpogledu v slovensko mladinsko književnost.

Povsem jasno je, da so se ustvarjalci oživitve te legendarne pravljice lotili z velikim spoštovanjem, saj drobni pokloni – med katerimi je prav poseben »fotografija« obeh njenih ustvarjalk na steni sobice v Mucinem domovanju – pozornemu gledalcu nikakor ne uidejo. Vseeno pa je kratka risanka tudi povsem samostojno in zaključeno delo, s svojo lastno in skrbno izpeljano filmsko poetiko. Zgodba je zastavljena jasno, dramaturška izpeljava natančno vodi od počasnejšega uvoda prek vrhunca ob srečanju otrok z Muco Copatarico do hitrega, a srečnega zaključka, ki se prelije v pesmico. Animacija zvesto podpira vse izgovorjene in neizgovorjene dele, posebno pozornost pa namenja podrobnostim (drevesni listki, tapetni vzorci, natančno izrisane otroške igrače in igrala) in sencam, ki ob mehkih barvnih tonih ustvarjajo toplo poznojesensko vzdušje. V skladu s tem, da je risanka namenjena najmlajšim, je dogajanje podano enostavno in dokaj redkobesedno in se osredinja zgolj na otroke in Muco Copatarico, medtem ko se starši v njej pojavijo zgolj kot obrobni liki, le kot nekakšen mimobežen, a vendarle nujen glas razuma v razigranem otroškem svetu.

Čeprav je kratki animirani film *Muca Copatarica* režiserja Roka Predina dolg le dobrih deset minut, ima moč velikih. Najmlajše gledalce bo začaral s svojo navidezno likovno preprostostjo in jih na njim primeren način navoril s svojo vedno aktualno vsebino (redoljubnost vendar nikoli ne zastara), starejše pa bo bržkone vrnil v čase obračanja avdio kaset ravno v trenutku, ko je bilo najbolj napeto.

■ GAJA PÖSCHL